

Asia: VN/28937/2021

Työryhmän mietintö pienten riita-asioiden menettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Takuusäätiön kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän mietinnöstä pienten riita-asioiden menettelystä.

Työryhmän mietinnössä esitetään, että oikeudenkäyntikaareen lisätään uusi 6 a §, jossa säädettäisiin pienten riita-asioiden menettelystä. Sen soveltamisala olisi toistaiseksi suppea ja koskisi tässä vaiheessa vain häätöä ja huoneenvuokraa koskevia riita-asioita, joiden rahallinen intressi on enintään 10 000 euroa tai joilla ei ole rahallista arvoa. Asian tulisi lisäksi olla riitainen sekä laadultaan ja laajuudeltaan pienten riita-asioiden menettelyyn sopiva. Esitys on kuitenkin laadittu siten, että soveltamisalaa voitaisiin laajentaa, jos sitä pidetään tarkoituksenmukaisena.

Ehdotuksessa on useita, oikeudenkäyntikynnystä huoneenvuokrariidoissa madaltavia tekijöitä. Niiden tarkoituksena on muun muassa helpottaa yksityishenkilön mahdollisuuksia hoitaa asiaansa itse ja pienentää oikeudenkäynnistä aiheutuvaa kuluriskiä. Tavoitteet ovat hyviä, koska usein juuri nämä asiat passivoivat tai estävät puolustamaan omia oikeuksia.

Mietinnössä todetaan vuokralla asumisen yleistyneen ja samalla myös vuokranantajien määrän lisääntyneen. Vuokralla asuvat erityisesti nuoret aikuiset ja yksinasuvat. Takuusäätiön asiakaskunnasta valtaosa asuu vuokralla. Vuonna 2024 Takuusäätiön lainaa tai takausta velkojen järjestelyyn hakeneista 75 % asuu vuokralla (n=2840). Yleisintä vuokralla asuminen on yksinasuvilla ja yksinhuoltajilla. Noin 73 % vuokralla asuvista on alle 40-vuotiaita.

Kuluttajariitalautakunta tuo omassa lausunnossaan esille, että sinne vireille tulevien vuokra-asioiden määrä on kasvanut jo vuosia. Heidän ennusteensa mukaan määrät eivät ole jatkossakaan vähentymässä.

Takuusäätiö näkee, että esityksen mukainen pienten riita-asioiden menettely voi vahvistaa kokemusta oikeudenkäynnin oikeudenmukaisuudesta. Tätä tukee esimerkiksi oikeudenkäynnin epämuodollisuus, etäyhteyksien hyödyntämisen mahdollisuus, asianosaisten oman roolin korostuminen ja tuomarin velvollisuus ohjata ja tasapuolistaa prosessia.

Kokonaisuutena tarkasteltuna pienriitamenettelyä koskevan lainsäädännön valmistelu on kannatettavaa. Takuusäätiön mielestä valmisteluun kannattaisi kuitenkin jo tässä vaiheessa sisällyttää velkomuskanteiden käsittely Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnon sisältämän ehdotuksen mukaisesti.

Velkojat hyödyntävät tehokkaasti kuluttajavelallisten osaamattomuutta ja kuluriskipelkoa. Kuluttajavelallisen näkökulmasta katsottuna suuri oikeudenkäyntikuluriski estää velkoihin liittyvää riitautusmahdollisuutta. Summaarisissa velkomusasioissa ei myöskään huomioida kuluttajavelallisen tilannetta tai asianajotaitoja. Pienriitamenettely toisi parannuksia kumpaankin asiaan.

Backman-Grönqvist Minna
Takuusäätiö sr.